

A Zala Megyei Múzeumok Igazgatóságának pályázata, amely 2009-2012 közötti időszakban valósul meg

Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013

„Múltunk közös értékei – élő örökségünk”

Projekt információk

- Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága által elnyert támogatás:
Projekt költség: 36.000,3€ → ebből támogatás: Európai Unió: 30.000,2€; Állami támogatás: 3.600€, Fenntartó Megyei Önkormányzat: 1.800,1€
- Projekt partnerek: Vezető Partner: Vas Megyei Önkormányzat; további projektpartner: Zala Megyei Önkormányzat, Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség, Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága
- Projekt időtartama: 2009. július 1 – 2012. június 30

Projekt szakmai tartalma:

- A támogatást a program területén vagyis a Zala megyei Göcsej és a ma már jórészt Szlovéniához tartozó Hetés tájegység építészeti- és falusi életmód kutatására nyertük.
- A projekt jelentősége: A múzeum berkein belül 50 éve, vagyis a falumúzeum előkészületeihez kapcsolt néprajzi és építészeti kutatómunka óta nem folyt ilyen nagy volumenű, a terület néprajzi értékeit feltáró munka. Zala megye néprajzi tájegységei egyébként is elhanyagolt területei a néprajzi kutatásoknak, hiszen, amíg az Alföld vagy Erdély területén több, különböző intézmények által vezetett kutatómunka folyt és folyik ma is, addig Zala megyében sokkal szerényebb volt az ilyen jellegű feltáró munka, amit általában helyi kulturális intézmények, és annak dolgozói végeztek. Még feltáratlanabbnak mutatkozik a ma már Szlovéniához tartozó Hetés tájegység, amely terület szinte a szomszédos országhoz kerülése óta, vagyis mintegy 90 éve nem történt az építészeti értékeket, a falusi életmódot, a korábban egy országhoz tartozó területek változásait feltáró kutatómunka.
- Múzeum kutatási irányai – Göcsej, valamelyest pedig Hetés tájegység 19. századi építészeti emlékeinek feltérképezése a térségben található Göcseji Falumúzeum létesítéséhez kapcsolat néprajzi munkák során, majd az azt követő évtizedekben megtörtént. A szabadtéri múzeumba áttelepített vagy rekonstruált lakóházak, gazdasági épületek az 1850-1900-as évek falusi életmódját, és a korszak népi építészetét mutatják be.

Ma a néprajzi és történelmi kutatások egyik fontos feladata a 20. században bekövetkezett történelmi, politikai és a nyomukban járó gazdasági változások eredményeképpen a század elején felerősödő paraszti polgárosodás hatásainak, majd a szocializmus idején felbomló

paraszti közösségek változásainak vizsgálata. Ebbe a kutatási lendületbe kapcsolódik be a Göcseji Múzeum is, amit jól mutatnak a kétévente megrendezett, a 20. század egy-egy évtizedét bemutató kiállítások, és a kiállítást megelőző gyűjtőmunka. Az elnyert projektnek köszönhetően örvendetesen táguhat a múzeum kutatási és gyűjtési spektruma, a megszerezhető információk köre a tervezett történeti munka mellett, a néprajzi és építészeti adatgyűjtéssel. A kutatás a szabadtéri múzeumok relációjában a korszak épített örökségének feltérképezésével, a paraszti porták, gazdaságok és életmód vizsgálatával egészül ki.

A Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága által vezetett kutatás fókuszában egy folyamat vizsgálata áll, amely az 1900-as évek viszonylag rövid paraszti polgárosodásával, a gazdaságok, az épületek, és a háztartás modernizációjával indul, folytatódik a két világ világháború idején szükségszerűen bekövetkező stagnálással, majd a szocialista falu létrehozásával, az egységes faluépítészetbe torkollik. Az áttekinteni kívánt időszak tehát egy 60 éves periódust ölel fel, amelyben a történelmi események ugyan egységes korszakhatárokat vonnak, ám az átalakulás, az egyes időszakok átmenetei, maradványai jól nyomon követhető, a paraszti portákon, a lakóházakon, az egyes terek kialakításán, használatán vagy a gazdaság vezetésén.

A munka során előre meghatározott településeken, kiválasztott lakó és középületek felmérést végzik az építész hallgatók, a néprajzosok pedig összeállított kérdéssorokat lekérdezve derítik fel az épülethez kapcsolt építéstörténetet, családtörténetet, és végzik el a település, illetve a benne élő közösségek vizsgálatát.

- **Szakmai hozadék:** nagy volumenű munka, rengeteg adat. A munka eredményeképpen több tucat építészeti felmérés, néprajzi interjúk, és több száz fotó kerül a múzeum adattárába. Az adatokat egy szakmai konferencián összegezzük, és egy kötetbe foglaljuk.
- **Technikai kivitelezés:** A kutatómunka technikailag két hetes kutatótábor keretében történik, amit jövő nyáron végzünk el.